

Reforma de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya

Drets i deures

Des dels nostres orígens, CCOO som una organització socio-política. És per això que davant d'un procés com és el del nou Estatut de Catalunya, CCOO hem estat un agent molt actiu en les propostes que hem fet arribar i defensat, conscients de la transcendència i l'oportunitat que suposa aquest procés per als treballadors i treballadores i per a la ciutadania en general.

Avui podem afirmar, amb satisfacció, que una part fonamental de les millores que el projecte de nou Estatut de Catalunya presenta en els capítols de drets civils i socials, així com l'accent proactiu de l'Estatut en aquestes matèries, és fruit del nostre treball.

Per això volem posar l'accent en aquest recull de drets i deures en què es vol destacar els avenços més rellevants en l'articulat que el nou Estatut presenta en aquestes matèries.

TÍTOL I. DE DRETS, DEURES I PRINCIPIS RECTORS

I.- En els àmbits civil i social:

Drets de les persones (art. 15)

Drets en l'àmbit de les famílies (art. 16) :

Dret a rebre prestacions socials i ajudes públiques per atendre les càrregues familiars.

Drets dels menors (art. 17):

Dret a rebre l'atenció integral necessària per al desenvolupament de la seva personalitat i el seu benestar en el context familiar i social.

Drets de les persones grans (art. 18):

Dret a viure amb dignitat, lliures d'explotació i de maltractaments, sense que puguin ser discriminades a causa de l'edat.

Drets de les dones (art. 19):

Dret al lliure desenvolupament de la seva personalitat i capacitat personal, a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'explotació, maltractaments i de tota classe de discriminació.

Les dones tenen dret que els poders públics garanteixin el compliment del principi d'igualtat d'oportunitats [...]

Dret a morir amb dignitat (art. 20):

Dret a atorgar un document de voluntats anticipades on constin les instruccions sobre el seu tractament i les intervencions mèdiques [...]

Drets i deures en l'àmbit de l'educació (art. 21):

Dret a la formació professional i a la permanent [...]

Dret a disposar d'ajudes públiques per satisfer els requeriments educatius [...]

Dret de les persones amb necessitats educatives especials a una educació adaptada.

Dret a participar en els assumptes escolars i universitaris de la comunitat educativa.

Drets i deures en l'àmbit cultural (art. 22)

Drets en l'àmbit de la salut (art. 23):

Dret referent a les preferències en l'elecció de metge i de centre.

Dret a ser informats sobre els serveis a què poden accedir, sobre els tractaments mèdics i els seus riscos o a la confidencialitat de les dades relatives a la pròpia salut.

Drets en l'àmbit dels serveis socials (art. 24):

Dret a accedir a la xarxa de serveis socials.

Dret a una renda garantida de ciutadania que asseguri els mínims d'una vida digna de les persones o famílies que es troben en situació de pobresa.

Drets en l'àmbit laboral (art. 25):

1. Els treballadors tenen dret a formar-se i promoure's professionalment i a accedir de manera gratuïta als serveis públics d'ocupació.

2. Les persones excloses del mercat de treball perquè no han pogut accedir-hi o reinserir-s'hi i que no disposen de mitjans de subsistència propis tenen dret a percebre prestacions i recursos no contributius de caràcter pal·liatiu, en els termes que estableixen les lleis.

3. Tots els treballadors tenen dret a acomplir les tasques laborals i professionals en condicions de garantia per a la salut, la seguretat i la dignitat de les persones.

4. Els treballadors, o llurs representants, tenen dret a la informació, la consulta i la participació en les empreses.

5. Les organitzacions sindicals i empresarials tenen dret a complir llurs funcions en els àmbits de la concertació social, la participació i la col·laboració social.

Drets en l'àmbit de l'habitatge (art. 26):

Dret de les persones que no disposen dels recursos suficients que els poders públics estableixin un sistema de mesures per accedir a un habitatge digne.

Drets i deures en relació amb el medi ambient (art. 27):

Dret a viure en un medi equilibrat, sostenible i respectuós amb la salut.

Dret a la protecció davant de les diferents formes de contaminació.

Dret de col·laborar en la conservació del patrimoni natural.

Drets dels consumidors i dels usuaris (art. 28):

Les persones, en la seva condició de consumidors i d'usuaris de béns i de serveis, tenen dret a la protecció de la seva salut i seguretat. També tenen dret a una informació veraç i entenedora sobre les característiques i els preus dels productes i dels serveis, a un règim de garanties dels productes adquirits i dels subministraments contractats i a la protecció dels seus interessos econòmics davant de conductes abusives, negligents o fraudulentament.

Els consumidors i els usuaris tenen dret a ser informats i a participar, directament o per mitjà dels seus representants, davant de les administracions públiques de Catalunya, en els termes que determina la llei.

II.- En l'àmbit polític i de l'administració:

Dret de participació (art. 29):

Dret, en els assumptes públics de Catalunya, a presentar iniciatives legislatives populars en el procés d'elaboració de les lleis del Parlament. També totes les persones tenen dret a adreçar peticions i a plantejar queixes. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a promoure la convocatòria de consultes populars.

III.- Drets i deures lingüístics

IV.- Garanties dels drets estatutaris

S'estableixen mecanismes de garantia dels drets estatutaris davant dels poders públics (tots ells). Això comporta que no quedin en meres declaracions d'intencions, sinó que s'hagin de prendre les accions oportunes per fer-los efectius.

Disposicions generals i Tutela (art. 37 i 38)

El Consell de Garanties Estatutàries (ara Consell Consultiu): Per a la defensa d'aquests drets davant el poder legislatiu. Els seus dictàmens són vinculants, llevat dels emesos per a la interposició de recursos davant el Tribunal Constitucional (art. 76 i 77).

Es crea una sala de garanties estatutàries del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya a la qual es pot recórrer contra els actes que vulneren els drets que es reconeixen en aquest títol: Per a la defensa d'aquests drets davant l'executiu i l'administració.

V.- Principis rectors

Protecció de les persones i de les famílies (art. 40):

Es refereix a la família en totes les seves modalitats.

Protecció de la vida familiar i laboral.

Protecció dels joves.

Protecció jurídica de les persones amb discapacitats.

Dones i perspectiva de gènere (art. 41):

Els poders públics han de garantir la transversalitat en la incorporació de la perspectiva de gènere i de les dones en totes les polítiques públiques per tal d'aconseguir la igualtat d'oportunitats i la igualtat material entre dones i homes.

Les polítiques públiques han de garantir l'abordatge integral de totes les formes de violència contra les dones, així com dels actes de caràcter sexista i discriminatori, i han de fomentar el reconeixement del paper de les dones en els àmbits cultural, històric, social i econòmic promovent la participació dels grups i les associacions de dones en l'elaboració i l'avaluació d'aquestes polítiques.

Els poders públics han de reconèixer i tenir en compte el valor econòmic del treball familiar en la fixació de les seves polítiques econòmiques i socials.

Cohesió i benestar social (art. 42):

Els poders públics han de promoure polítiques públiques que fomentin la cohesió social i que garanteixin un sistema de serveis socials, de titularitat pública i concertada, adequat als indicadors econòmics i socials de Catalunya.

Els poders públics han de vetllar per la plena integració social, econòmica i laboral de les persones i dels col·lectius més necessitats de protecció, especialment d'aquells que es troben en situació de pobresa i de risc d'exclusió social.

Els poders públics de Catalunya han d'emprendre les accions necessàries per establir un règim d'acollida de les persones immigrades i han de promoure les polítiques que garanteixin el reconeixement i l'efectivitat dels drets i deures de les persones immigrades, la igualtat d'oportunitats, les prestacions i les ajudes que permetin la seva plena acomodació social i econòmica i la seva participació en els assumptes públics.

Foment de la participació (art. 43):

Els poders públics de Catalunya han de promoure la participació social en l'elaboració, la prestació i l'avaluació de les polítiques públiques, així com la participació individual i associativa en els àmbits cívics, social, cultural, econòmic i polític, amb total respecte als principis de pluralisme, lliure iniciativa i autonomia.

Educació, recerca i cultura (art. 44):

Els poders públics de Catalunya han de garantir la qualitat del sistema d'ensenyament i han d'impulsar una formació humana i tècnica de l'alumnat basada en els valors socials d'igualtat, solidaritat, llibertat, pluralisme, responsabilitat cívica i els altres que fonamenten la convivència democràtica.

Els poders públics de Catalunya han de promoure i han d'impulsar la implicació i la participació de la família en l'educació dels fills, en el marc de la comunitat educativa.

Els poders públics de Catalunya han de fomentar la investigació i la recerca científica de qualitat, la creativitat artística i la conservació i la difusió del patrimoni cultural de Catalunya

En l'àmbit socioeconòmic (art. 45):

...els drets laborals i sindicals dels treballadors, foment de l'estabilitat laboral, prevenció de riscos laborals, seguretat i higiene en el treball...

...de la creació d'un espai català de relacions laborals.

Medi ambient, sostenibilitat i equilibri territorial (art. 46):

...de les diferents formes de contaminació.

efectives les condicions pel gaudi del patrimoni natural i paisatgístic.

...del paisatge rural, defensa del litoral, foment de les explotacions agràries...

Habitatge i Mobilitat... (art. 47 i 48):

Els poders públics de Catalunya han de facilitar l'accés a l'habitatge mitjançant la generació de sòl i la promoció d'habitatge públic i d'habitatge protegit, amb especial atenció als joves i els col·lectius més necessitats.

Els poders públics de Catalunya han de promoure polítiques de transport i de comunicació, basades en criteris de sostenibilitat, que fomentin la utilització del transport públic i la millora de la mobilitat i de la seguretat viària.

Protecció dels consumidors i usuaris (art. 49)

Foment i difusió del català (art.50):

Els poders públics de Catalunya han de protegir la llengua catalana en tots els àmbits i sectors i han de fomentar-ne l'ús, la difusió i el coneixement. Aquests principis també s'han d'aplicar respecte de la llengua aranesa.

Les polítiques de foment de la llengua catalana s'han d'estendre al conjunt de l'Estat, a la Unió Europea i a la resta del món.

Els poders públics de Catalunya han de promoure que les dades que figuren en l'etiquetatge, en l'emalatge i en les instruccions d'ús dels productes fabricats i distribuïts a Catalunya constin almenys en llengua catalana.

Els poders públics han de garantir l'ús de la llengua de signes catalana i les condicions que permetin d'assolir la igualtat de les persones amb sordesa que optin per aquesta llengua, que ha de ser objecte d'ensenyament, protecció i respecte

Cooperació al foment de la pau i cooperació al desenvolupament (art. 51)

Mitjans de comunicació social (art. 52)

Accés a les tecnologies de la informació i de la comunicació (art. 53)

Memòria històrica (art. 54):

La Generalitat i els altres poders públics de Catalunya han de vetllar pel coneixement i el manteniment de la memòria històrica de Catalunya com a patrimoni col·lectiu que testimonia la resistència i la lluita per les llibertats democràtiques i els drets nacionals i socials. Amb aquesta finalitat, han d'adoptar les iniciatives institucionals necessàries per al reconeixement i la rehabilitació de tots els ciutadans que han patit persecució com a conseqüència de la defensa de la democràcia i l'autogovern de Catalunya.

La Generalitat ha de vetllar perquè la memòria històrica es converteixi en símbol permanent de tolerància, de dignitat dels valors democràtics, de rebot dels totalitarismes i de reconeixement de totes aquelles persones que han patit persecució a causa de les seves opcions ideològiques.

Novembre 2005